

ע"פ 6122/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6122/21

לפני:

כבוד השופט נ' סולברג

כבוד השופט ש' שוחט

כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 26.7.2021 בתפ"ח 58264-02-20 שניתן על-ידי כבוד השופטים: ל' ברודי - סג"נ, מ' ברק-נבו ומ' תמיר

תאריך הישיבה:

י' בניסן התשפ"ב

(11.4.2022)

בשם המערער:

עו"ד מרק פרי

בשם המשיבה:

עו"ד עידית פרג'ון

בשם משפחת המנוח:

עו"ד רותי אלדר

מתורגמנית:

גב' דנית מייקלס

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 26.7.2021, בתפ"ח 58264-02-20 (השופטים: ל' ברודי - סג"נ, מ' ברק נבו, ו-מ' תמיר), שבו נגזרו על המערער, ולדימיר ליסיצין, 14 וחצי שנות מאסר בפועל, ועונשים נלווים. זאת, לאחר שהודה בעובדות כתב האישום המתוקן, והורשע במסגרת הסדר טיעון.

עיקרי כתב האישום והכרעת הדין

2. נגד ולדימיר הוגש כתב אישום בגין עבירה של המתה בנסיבות של אחריות מופחתת. על-פי עובדות כתב האישום, עבד ולדימיר כשומר במחסן למוצרי חשמל. ביום 15.1.2020, שהה ולדימיר במחסן יחד עם חברו הטוב, והשניים שתו לשכרה. לאחר זמן מה, יצא החבר ממתחם המחסן, וולדימיר אחריו. זמן קצר לאחר מכן שבו השניים כשהם חבולים, וולדימיר חיטא את פצעי חברו. לאחר מכן, במשך כשעה, ניסה החבר פעם אחר פעם לצאת מהמתחם, וולדימיר עצר בעדו, תוך שהם מפעילים אלימות הדדית, מפילים ואוחזים. בשלב מסוים, שוחח ולדימיר טלפונית עם אשת החבר, והודיע לה כי החבר משתולל וכי עליה להגיע למחסן במהירות. במקביל, החל ולדימיר קושר את החבר, חרף התנגדותו, בכבלים חשמליים שמצא במחסן. בהיותו שיכור, כך ולדימיר והידק את אחד הכבלים סביב צווארו של החבר, וכך חנק אותו למוות. עובדה מוסכמת נוספת, הראויה לציון, אף שהושמטה מכתב האישום, היא כי זמן קצר לאחר מכן, כאשר אשת החבר ובנו נזעקו למחסן, ושחררוהו מכבליו, ניסה ולדימיר לבצע במנוח פעולות החייה, אך אלו כשלו למרבה הצער.

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 26.7.2021, גזר בית המשפט המחוזי את דינו של ולדימיר, לאחר שזה הודה, כאמור, בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון, והורשע. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עמד בית המשפט המחוזי על נסיבות ביצוע העבירה, ובחן את הערכים המוגנים שנפגעו; את מידת הפגיעה בהם; את מדיניות הענישה הנוהגת; ואת הנסיבות הנוגעות לביצוע העבירות. בפרט, נתן בית המשפט המחוזי את דעתו על מצב השכרות שבו היה נתון ולדימיר; על כך שתחילתו של המאורע באלימות הדדית בין השניים; ועל כך ש"היו פרקי זמן שבהם לא היתה התנהגותו של [ולדימיר] 'התקפית'". מנגד, הדגיש בית המשפט המחוזי, את הסבל הרב שהיה ודאי מנת חלקו של המנוח עובר למותו. נוכח כל

האמור, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם העונש ההולם על 13-18 שנות מאסר בפועל.

4. משנקבע מתחם העונש ההולם, ומשלא נמצא מקום לסטות ממנו, פנה בית המשפט המחוזי לגזור את עונשו של ולדימיר בתוך המתחם. מחד גיסא, נשקלו מספר נסיבות מקלות: רקעו הנורמטיבי של ולדימיר, והעדר עבר פלילי; העדרה של מסגרת משפחתית תומכת; בעיה רפואית מסוימת, ממנה סובל ולדימיר; הודאתו בעובדות כתב האישום; וכן חרטתו העמוקה על שגרם למותו של חברו הטוב, והמיט על משפחתו סבל בל-יתואר. מאידך גיסא, נשקלו נסיבות לחומרה: הנזק שנגרם למשפחת המנוח; וכן ניסיונו של ולדימיר לתלות חלק מן האשמה בצריכת האלכוהול, ובתגובה הגנתית להתנהלות המנוח כלפיו. במכלול השיקולים, נקבע עונשו של ולדימיר "בשליש התחתון של מתחם העונש", והועמד על 14 וחצי שנות מאסר בפועל; שנת מאסר על-תנאי; והוא חוייב בתשלום פיצוי למשפחת המנוח בסך של 180,000 ₪.

מכאן הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים

5. תחילה טוען ולדימיר, כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעת מתחם העונש ההולם. לטענתו, בחינת פסקי הדין שאליהם הפנה בית המשפט המחוזי, כמו גם פסקי דין אחרים הדומים לעניינו, מלמדת על חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה. עוד טוען ולדימיר, כי שגה בית המשפט המחוזי גם בכך שלא נתן משקל לטענתו, שלפיה ברקע פעולותיו עמדה דאגה לשלומם של המנוח, וניסיון למנוע ממנו לעזוב את המקום בעודו בגילופין. ולדימיר מוסיף וטוען, כי לא היה מקום לשקול את שכרותו, כנסיבה מחמירה.

6. לגבי מיקום העונש בתוך המתחם, טוען ולדימיר, כי הנסיבות שעליהן עמד בית המשפט המחוזי מלמדות, כי ראוי היה לקבוע את עונשו בתחתית המתחם. עוד מבקש ולדימיר, כי ינתן משקל לכך שעל אף היותו ערירי וחסר כל, הריהו "נחוש לשלם את עונש הפיצוי שנגזר לו", ולכן גם נמנע מלהשיג על חיובו בתשלום פיצויים במסגרת הערעור. בנסיבות אלה, כך ולדימיר, למאסר הארוך "טמונה [...] השפעה הרסנית לסיכויי שיקומו [...]", לא רק במישור הקרימינולוגי הרגיל במחוזותינו אלא גם ואף בעיקר, במישור אנושי בסיסי ביותר, במישור של פרנסה וקיום עצמי מינימלי.

7. המשיבה, מנגד, סומכת ידיה על גזר הדין של בית המשפט המחוזי. המשיבה אינה מתכחשת לכך שעסקין במקרה יחודי, וכי נוכח הנסיבות המקלות, אין מקום לבוחנו באספקלריית תיקי רצח 'סטנדרטיים'. עם זאת, לטענתה, ולדימיר מבקש להיבנות מכך שעונשו כבד מאלה שבמקרים אחרים שאליהם הפנה בית המשפט המחוזי, אולם בניגוד למקרים אלה, בהם אותם מעשי אלימות שננקטו, תוך כדי שכרות, לא היו צפויים להביא למותו של הקרבן באופן ודאי; התשתית העובדתית בעניינו כוללת מעשה המתה מובהק, אשר אלמלא הביא ולדימיר את עצמו למצב שכרות, מרצון - אין ספק כי היה מודע לכך שמעשיו יובילו להמתתו של חברו.

דיון והכרעה

8. נקודת המוצא היא, כי לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בגזר הדין שנקבע בערכאה הדיונית. התערבות שכזו תעשה במקרים חריגים, בהם נפלה טעות מהותית בהחלטה, או שהעונש שנקבע חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009)). ברם, לאחר עיון מעמיק בטענות הצדדים, ובנימוקי גזר הדין, באתי לכלל מסקנה כי העניין שלפנינו נופל בגדרי אותם חריגים, ועל כן, אציע לחברי כי נקבל את ערעורו של ולדימיר, ונפחית קמעא בעונשו, חרף תוצאת המעשה - איומה ונוראה.

9. כאמור, איננו עוסקים במקרה רצח 'סטנדרטי'. נסיבות מעשיו של ולדימיר טראגיות וקשות מאד; אך בין אם נקבל את טענותיו של ולדימיר על כוונתו, בין אם לאו - אין מחלוקת על דבר קיומן של נסיבות מקלות, ולהן משקל רב. בית המשפט המחוזי ציין זאת אף הוא בגזר הדין, אך יתכן כי הלכה למעשה, בעת קביעת מתחם הענישה, לא ניתן משקל הולם לנסיבות הייחודיות במלואן. בהתאם - עונשו של ולדימיר חורג במידה משמעותית מן הענישה ההולמת. בית המשפט המחוזי תמך את יתדותיו ב-4 פסקי דין, אשר מהם נלמד מתחם העונש הראוי - בין 13-18 שנות מאסר. דא עקא, עיון באותם פסקי דין, מלמד כי חלקם עוסקים בעבירות שבוצעו בנסיבות חמורות פי כמה, אשר כפסע בלבד בין לבין רצח בכוונה תחילה (ע"פ 1552/16 מדינת ישראל נ' סורקין (29.5.2017); ע"פ 1941/10 חסדאי נ' מדינת ישראל (8.11.2011)), ואילו בחלקם השני, הכולל מקרים הדומים בנסיבותיהם לענייננו - הענישה קלה יחסית באופן ניכר (ע"פ 4887/15 גנסון נ' מדינת ישראל (14.7.2016); ע"פ 9232/18 טוטיקוב נ' מדינת ישראל (5.11.2020)). תמונה דומה מתעוררת גם מעיון בפסקי דין נוספים, אשר אליהם הפנה ולדימיר בטיעונו. אם כך, בשקלול הנסיבות לקולא ולחומרא, קשה להלום את העונש שנגזר על ולדימיר.

10. אכן כן, הנורא מכל קרה. שכרותו של ולדימיר הביאה באופן ישיר למותו הטראגי של המנוח; אדם נורמטיבי, איש משפחה - בן, בעל, אב, וסב; אהוב על כל סביבותיו. לצערה של המשפחה - אין מנחם. עם זאת, בהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת; בנסיבותיו הייחודיות של המקרה; בעברו הנקי של ולדימיר; בהודאתו; בחרטתו המלאה והכנה; ובמאמציו לעמוד בתשלום הפיצוי שנקבע - אציע כי נקבל את הערעור, ונפחית את עונשו של ולדימיר, כך שזה יעמוד על 12 שנות מאסר בפועל. שאר רכיבי גזר הדין, יעמדו על כנם.

ש ו פ ט

השופט ש' שוחט:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ג' כנפי שטייניץ:

אני מסכימה.

שופטת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, א' באייר התשפ"ב (2.5.2022).

שופטת

שופט

שופט